

SISTEM DE MONITORIZARE A POLITICILOR DE CLIMĂ DIN UNIUNEA EUROPEANĂ

Sumar

Țările industrializate trebuie să reducă emisiile cu efect de seră cu 80-95% până în anul 2050, pentru a putea crea o economie bazată pe un consum redus de carbon și pentru a nu permite temperaturii globale medii să crească cu mai mult de 2 grade. Cu toate acestea un număr mare de țări solicită ca această temperatură medie globală să nu crească cu mai mult de 1,5 grade. În acest context am analizat ce trebuie să facă țările membre ale Uniunii Europene pentru a atinge acest obiectiv.

Concluzia studiului a fost că, în medie, fiecare țară trebuie să-și tripleze eforturile, iar în cazul celor cu rezultate foarte bune, acestea trebuie să-și dubleze eficiența actuală. Statele membre fac schimb de experiență în ceea ce privește acțiunile care trebuie întreprinse, astfel încât o țară care urmează exemplul celei mai eficiente țări din punct de vedere al politicilor de climă va reuși să obțină două treimi din rezultatul dorit. În general, este necesar să se depună mai multe eforturi în domeniul eficienței energetice.

Colectarea și evaluarea politicilor de climă – metoda

Am întreprins o analiză cuprinzătoare a politicilor care influențează emisiile cu efect de seră din cadrul Statelor Membre. Astfel, am putut pune la dispoziție o situație de ansamblu a politicilor din fiecare stat, împărțite pe domenii specifice.

În plus, am dezvoltat o metodă de a măsura impactul acestor politici. Aceasta cuprinde 83 de indicatori care măsoară eficiența politicilor ce au ca scop reducerea emisiilor cu efect de seră pentru toate sectoarele economiei.

Cei mai mulți indicatori măsoară impactul așteptat al politicilor actuale, aceștia reprezentând 70% din totalul indicatorilor pentru fiecare țară. Mai mult, există indicatori care măsoară eforturile realizate în trecut, precum și alții care iau în calcul calitatea strategiilor pe termen lung.

În schimb, acești indicatori nu măsoară dacă aceste politici chiar sunt puse în practică și nici dacă obstacolele în calea acestora sunt înlăturate sau nu.

Pentru cele 12 țări mai mici din Uniunea Europeană, am aplicat un set de numai 43 indicatori.

Pentru fiecare indicator a fost acordat un scor agregat care are în vedere atât nivelul național cât și situația la nivel de ramură economică. Rezultatele au fost încadrate pe o scară de la A (excelent) la G (slab).

Aceste scoruri ale indicatorilor au ca și cadru de raportare viziunea conform căreia, în viitor, omenirea va trăi într-o societate bazată pe un consum redus de carbon. Această viziune include: îmbunătățiri substanțiale la nivel de eficiență energetică, 100% energie regenerabilă până în 2050, o aplicare mai largă a conceptului de "consum de energie zero" pentru clădiri, o schimbare a paradigmei în cadrul producției industriale spre una orientată către producerea de bunuri cu uz îndelungat, fabricate 100% din materiale reciclabile, existența automobilelor electrice în proporție de 100%, noi variante de a reduce emisiile în agricultură, precum și strategii globale de utilizare a terenurilor. Pentru a putea duce la bun sfârșit aceste obiective sunt necesare acțiuni urgente și concrete din partea țărilor din întreaga lume.

Metoda noastră este unică din trei puncte de vedere

Deține un spectru global

Analiza include toate domeniile în care sunt aplicate aceste politici, domenii care pot influența atât pozitiv, cât și negativ emisiile de gaz cu efect de seră.

Este comparativă

Tuturor țările le este aplicată aceeași metodologie, astfel încât performanța și eficiența lor să poată fi comparată.

Este ambițioasă

Politicile sunt evaluate având în vedere obiectivul general, și anume cel de a avea o economie bazată pe un consum redus de carbon până în 2050. Acest aspect include crearea de politici care să genereze schimbări pe termen lung, precum dezvoltarea de noi tehnologii și care să nu se concentreze pe soluția cea mai ieftină pentru a reduce emisiile de carbon până în anul 2020.

Intenționăm să relizăm această analiză anual, pentru a urmări progresul efectuat

Principalele descoperiri

În medie, țările trebuie să-și intensifice eforturile de circa trei ori

Punând laolaltă rezultatele din toate sectoarele și țările UE, doar o treime din acțiunile necesare sunt întreprinse în momentul de față, pentru a înscrie țările pe un drum către o economie bazată pe un consum redus de carbon. Acest lucru ar fi suficient pentru a atinge rating-ul E. Țările cu cea mai slabă performanță dețin rating-ul F.

Două treimi

O țară care urmează exemplul celei mai performante țări ar putea atinge două treimi din efortul necesar, ceea ce ar însemna un rating de tip C, un progres față de media actuală. Acest lucru înseamnă ca politicile există, însă nu sunt implementate.

Țările cu cel mai bun scor nu pot fi numite lideri

Țările cu cel mai bun rating actual, D, sunt de abia la jumătatea drumului. Astfel, ar fi nepotrivit să-i numim lideri, deoarece încă este necesar ca ele să-și dubleze eforturile pentru a atinge obiectivele generale.

Sprijin pentru energia regenerabilă

Țările au dezvoltat și implementat strategii pentru a sprijini energia regenerabilă, acumulând, în același timp, experiență în ceea ce privește depășirea obstacolelor existente. Politicile cele mai dezvoltate cu privire la energia regenerabilă sunt în domeniul producerii de electricitate cu un rating mediu, D. Cu toate acestea, ratingul mediu pentru aceste politici în domeniul construcțiilor de exemplu, este E (maxim C), în transporturi E (maxim C) și destul de scăzut în industrie, de F (maxim C).

Domeniul eficienței energetice este mult mai slab dezvoltat, iar acțiunile nu sunt deloc cuprinzătoare. Ratingul maxim acordat eficienței energetice este D, cu o medie a ratingului situată la F. Majoritatea noilor state membre se situează sub acest prag.

Din cele 12 state care s-au alăturat UE în 2004 și 2007, 10 dețin un rating sub medie. Aceste țări au un rating scăzut în ceea ce privește majoritatea politicilor, cu precădere în cele legate de silvicultură și eficiența energetică a clădirilor.

În unele domenii, statele membre pot învăța unele de la altele în timp ce în alte domenii, exemplele lipsesc.

Tabelul 1 (pagina 11) oferă o privire de ansamblu a statelor cu cel mai bun scor în fiecare domeniu al politicilor, în comparație cu media UE. În două domenii, există două exemple de rating B, însă în majoritatea cazurilor, ratingurile obținute de țări sunt insuficiente.

General

Marea Britanie și Irlanda dețin scoruri bune ca urmare a unei strategii integrate, pe termen lung, dar care are și consecințe legale. Aceasta a fost dezvoltată pentru a răspunde nevoii de a crea acea economie bazată pe un consum redus de carbon.

Sursele de electricitate

Germania și Danemarca dețin sisteme stabile pentru producerea electricității din surse regenerabile. Politicile care sprijină capacitatea de generare a căldurii și electricității sunt relativ dezvoltate în Irlanda, Germania și Spania. Performanța în depășirea obstacolelor legate de furnizarea electricității este în general scăzută din cauza unor obiective deloc ambițioase ale sectorului energetic. Există standarde de performanță cu privire la emisiile cu efect de seră pentru noile uzine energetice. Acest fapt a condus la construirea de noi uzine energetice bazate pe exploatarea de cărbune și la răspândirea subvențiilor ca și metodă de compensare la scutirea de taxe pentru combustibili fosili.

Industria

Politicile din domeniul industriei sunt în general insuficiente. Unul dintre puținele exemple pozitive este Suedia, care se distinge prin folosirea biomasei ca și sursă de căldură în industrie, acest lucru datorându-se în principal existenței unei cantități mari de biomasă și a politicilor derulate. Restul țărilor sunt mult dedesubt sub linia de mijloc în ceea ce privește sprijinirea energiei bazate pe materiale regenerabile în industrie. De asemenea, eficiența energetică în industrie nu este bine reprezentată de politici, prin lipsa unor acțiuni de anvergură și a unor programe ambițioase care să garanteze această eficiență energetică. Restructurarea industriei înspre eficientizarea modului în care sunt folosite materialele reprezintă o lacună în domeniu. O agenție din Germania este printre puținele exemple pozitive în acest sens.

Clădirile

Sprijinul pentru folosirea materialelor regenerabile în construcția clădirilor este destul de avansat. Cehia și Danemarca dețin scoruri bune, deoarece au crescut proporția în care folosesc materiale regenerabile pentru clădiri, în paralel cu acordarea de sprijin financiar. De asemenea, Germania deține un scor bun deoarece a introdus o nouă lege cu privire la căldura regenerabilă, care obligă la folosirea unor astfel de materiale. Cipru și Grecia mai obțin un scor ridicat prin introducerea obligatorie a încălzitoarelor solare pentru apă. În ceea ce privește acțiunile pentru eficiența energetică a clădirilor, acestea sunt relativ puține. În primul rând, lipsește standardul de emisii zero și în al doilea rând există sprijin nesemnificativ cu privire la optimizarea energetică. Germania deține mai multe pachete în acest sens, însă nu îndeajuns de ambițioase ca și mărime.

Transportul

Stimulentele în transport sunt de asemenea insuficiente. Scoruri relativ bune sunt obținute de Germania și Austria pentru introducerea în trecut a combustibililor bio. Sprijinul pentru deplasarea pe baza de electricitate și suportul pentru electricitatea regenerabilă lipsește. Eficiența energetică, care conform metodologiei noastre este unul dintre cele mai importante domenii, este deloc ambițioasă. Franța, care deține un sistemul de tipul bonus-malus pentru noile mașini, ocupă o poziție fruntașă, însă măsura este insuficientă pentru a genera schimbarea necesară. Standardele mai strânse pentru emisii și stimulentele financiare pot crește ambiția. De asemenea, Portugalia se află pe o poziție superioară altor țări datorită introducerii unei strategii care are ca obiectiv înlocuirea transportului terestru cu cel maritim.

Agricultura

De regulă țările consideră că cea mai importantă sursă de emisii cu efect de seră provine din agricultură, însă nicio țară nu ocupă o poziție fruntașă în ceea ce privește o economie cu consum redus de carbon. Cele mai multe țări ale UE aplică recomandările acestora cu privire la limita de azot per hectar, dar implementarea și conformitatea cu aceasta recomandare, sunt incerte. În mod absolut, toate țările au ca țintă reducerea emisiilor de metan provenite de la animale, dar din nou, nicio țară nu se evidențiază prin vreo măsură în mod deosebit.

Silvicultura

O strategie integrată cu privire la folosirea terenurilor există în puține țări (Slovenia, de exemplu). Un fapt ce atrage atenția este acela că toate pădurile deținute de stat în Letonia sunt certificate FSC (Forest Stewardship Council).

În multe țări, există exemple bune de politici eficiente. Cele mai importante dintre acestea sunt

Austria: Politici silvice în concordanță cu protecția climei

Belgia: Scutirea de la taxe pentru investițiile în eficiența energetică

Cipru: Obligația de a folosi puterea soarelui pentru încălzirea clădirilor. S-a ajuns la un grad de folosire ridicat al acestei tehnologii.

Estonia: Implementarea unei strategii pentru utilizarea terenului

Franța: Sistem bonus-malus pentru mașini cu scopul de a încuraja reducerea emisiilor

Germania: Tarife convenabile pentru producerea de electricitate din surse regenerabile

Irlanda: Politici agricole și silvice ambițioase

Italia: Tarife avantajoase pentru celulele fotovoltaice

Letonia: Politici silvice ambițioase: toate pădurile de stat sunt certificate FSC

Luxemburg: Tarife avantajoase pentru producerea de electricitate regenerabilă

Malta: Puternic sprijin financiar pentru încălzitoarele bazate pe energia solară

Marea Britanie: Existența unui act cuprinzător cu privire la schimbările climatice ce se angajează la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Olanda: Obiectiv de 5% în ceea ce privește procentul de mașini electrice până în 2020.

Portugalia: Sistem ambițios de tarife pentru producerea energiei regenerabile. Obiectiv de 45% până în 2020.

Slovenia: Dezvoltarea unei strategii de dezvoltare spațială ce include transport sustenabil.

Spania: Obligația de a folosi energia solară și termală (30-70% din cererea de apă caldă).

Suedia: Experiență îndelungată în folosirea unui sistem de taxare a dioxidului de carbon.

Precizări în privința rezultatelor

Barometrul măsoară impactul politicilor actuale asupra emisiilor, indiferent de proveniența acestora. În multe dintre țările cu scor înalt, măsurile care au făcut posibilă poziționarea bună în cadrul politicilor de climă, au fost puse în acțiune datorita unor altor motivații politice, diferite de schimbările climatice, precum crearea de locuri de muncă și sprijin pentru agricultură.

Cele mai multe politici sunt bazate pe implementarea unui proces care durează câțiva ani. De aceea, în multe cazuri, guvernele actuale nu sunt cele care ar trebui să fie laudate, sau dimpotrivă blamate pentru scorurile bune sau slabe ale țărilor lor.

Evaluăm tendințele tuturor țărilor spre același țel comun, de a avea o economie bazată pe un consum redus de carbon, indiferent de punctul lor de plecare, de exemplu emisiile pe cap de locuitor. Unele dintre țări pot avea un rating bun deoarece implementează politici care le aduc mai aproape de țelul comun, cu toate că pornesc de la un nivel ridicat al emisiilor (exemplul sectorului energetic din Germania).

Evaluăm toate țările folosind aceeași metodologie și nivel de implicare, cu toate că există diferențe între țări precum: capacitatea de a acționa, condițiile economice, mărimea țării, sprijinul public pentru politicile de climă și mediul instituțional.

O trăsătură importantă a barometrului este că reușește să fie transparent în ceea ce privește scorurile. De multe ori opinia publică se bazează mai degrabă pe presupuneri intuitive despre ambițiile unei țări. Barometrul asigură dubla verificare a acestor presupuneri prin analiza fiecărui sector și domeniu, precum și adunarea de informații cu privire la cele mai eficiente sau puțin eficiente politici.

Ce urmează?

Politicile de climă trebuie să fie cuprinzătoare. O economie bazată pe un consum de carbon redus poate fi atinsă doar dacă se iau în calcul toate aspectele. Multe țări se concentrează pe câteva sectoare, în detrimentul altora. Este necesar să se dezvolte și să fie implementate politici consistente care să adreseze în mod eficient problema schimbărilor climatice, în timp ce argumentele politice solide cu privire la problemele de mediu și economice să își facă simțită prezența. Este necesar ca atât la nivel de UE cât și de state membre să se dezvolte obiective comune pentru politicile de climă dar și pentru restul. Aceste obiective trebuie să aibă în vedere modelul economiei bazate pe un consum redus de carbon și să evite decizii care ar putea pune în pericol acest obiectiv general. Țările trebuie să-și verifice atent politicile și să le ajusteze în funcție de necesități și golurile existente.

Politicile cu privire la eficiența energetică trebuie întărite pe tot cuprinsul UE, deoarece s-a putut observa că acestea sunt destul de slabe în majoritatea statelor membre, cu precădere în domeniul construcțiilor, industriei și transporturilor. Acest lucru sugerează că primul pas în această direcție ar trebui să rezide într-un efort mai puternic la nivel european, efort care poate veni printr-o formulare mai ambițioasă a directivelor europene. Pachetul UE actual cu privire la energie și climă pentru anul 2020 nu este suficient pentru îndeplinirea obiectivului legat de economia bazată pe un consum redus de carbon din anul 2050.

Există câteva domenii unde politicile sunt practic inexistente. Acestea includ: utilizarea și reutilizarea eficientă a materialelor, infrastructura pentru un

transport bazat pe un consum de carbon scăzut, eficiență energetică pentru transporturile pe apă și energia regenerabilă pentru industria de prelucrare. Aceste domenii au nevoie de o revitalizare urgentă, atât la nivel de UE cât și la nivel de state membre.

O atenție deosebită ar trebui acordată noilor state membre. Există motive istorice pentru care aceste state au rămas în urmă. Cu toate acestea, politicile europene de succes nu pot exista fără contribuția acestor țări. Uniunea Europeană trebuie să considere politicile de climă o responsabilitate comună și să asigure sprijinul necesar acelor state membre care întâmpină dificultăți în implementarea acestor politici.